

Wyrok z dnia 16 listopada 2001 r.

I PKN 696/00

Nie narusza zasady równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji) uzależnienie w art. 2 pkt 5 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118, poz. 561 ze zm.; obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.) prawa do nieodpłatnego nabycia akcji od istnienia związku przyczynowego między rozwiązaniem stosunku pracy, a uzyskaniem prawa do emerytury (renty).

Przewodniczący SSN Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2001 r. sprawy z powództwa Marii K., Janiny J., Waławy K., Krystyny M., Aleksandry K., Zofii S., Rozalii G., Krystyny K., Krystyny M., Krystyny I. i Heleny K. przeciwko P.M. Polska Spółce Akcyjnej w K. o zapłatę odszkodowania, na skutek kasacji powódek od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 lutego 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 16 września 1999 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie oddalił powództwo Marii K., Janiny J., Waławy K., Krystyny M., Aleksandry K., Zofii S., Rozalii G., Krystyny K., Krystyny M., Krystyny I. i Heleny K. przeciwko P.M. Polska S.A. w K. o odszkodowanie z tytułu bezprawnego pozbawienia ich prawa do nieodpłatnego nabycia akcji prywatyzowanej Spółki. Sąd Okręgowy ustalił, że przedsiębiorstwo państwowe Zakłady Przemysłu Tytoniowego w K. zostało wykreślone z rejestru przedsiębiorstw w dniu 1 kwietnia 1994 r. Powódki były zatrudniane w przedsiębiorstwie w zależności od potrzeb, w ramach umów na czas wykonania określonej pracy w trakcie kampanii trwającej od 1 października danego roku do różnych dat roku następnego. Niesporna była ilość akcji przysługują-

cych powódkom w przypadku uznania je za osoby uprawnione do ich nieodpłatnego nabycia oraz aktualna cena tych akcji, a co za tym idzie wysokość dochodzonych odszkodowań. Niesporne były również daty ustania stosunków pracy poszczególnych powódek oraz uzyskanie przez nie świadczeń emerytalno-rentowych. Powódka Maria K. pracowała do 15 maja 1984 r., zasiłek chorobowy pobierała w okresie od 5 maja 1984 r. do 30 października 1984 r., a z dniem 1 listopada 1984 r. przyznana jej została renta inwalidzka. Powódka Janina J. pracowała do 18 maja 1984 r., na zwolnieniu lekarskim przebywała od 14 maja do 2 listopada 1984 r., a od dnia 3 listopada 1984 r. pobiera świadczenie rentowe. Powódka Wacława K. świadczyła pracę do 19 kwietnia 1991 r., na zasiłku chorobowym przebywała od 19 kwietnia do 15 października 1991 r., a od dnia 16 października 1991 r. pobiera wcześniejszą emeryturę, w trakcie pobierania świadczenia emerytalnego była zatrudniana na okres kampanii w latach 1991-1993. Powódka Krystyna M. pracowała do 31 maja 1983 r., zasiłek chorobowy pobierała w okresie od 16 maja do 11 listopada 1983 r., a z dniem 12 listopada 1983 r. przyznana jej została renta inwalidzka. Powódka Aleksandra K. pracowała do 15 maja 1984 r., na zasiłku chorobowym przebywała od 12 maja do 7 listopada 1984 r., a rentę inwalidzką otrzymała z dniem 8 listopada 1984 r. Powódka Zofia S. świadczyła pracę do 9 lipca 1987 r., przebywała na zasiłku chorobowym od 1 lipca do 27 grudnia 1987 r., a od 28 grudnia 1987 r. przyznano jej świadczenie rentowe. Powódka Rozalia G. pracowała do dnia 8 maja 1989 r., na zasiłku chorobowym przebywała od kwietnia 1989 r. do października 1989 r., kiedy to uzyskała rentę inwalidzką; pobierając świadczenie rentowe zatrudniana była przez stronę pozwaną na czas kampanii do 1993 r. Powódka Krystyna K. pozostawała w zatrudnieniu do 5 czerwca 1989 r., na zwolnieniu lekarskim przebywała od 5 czerwca do 1 grudnia 1989 r., a następnie otrzymała rentę inwalidzką od dnia 2 grudnia 1989 r., pracowała jeszcze w kampanii w latach 1990-1991, a później przeszła na emeryturę. Powódka Krystyna M. pracowała do 20 czerwca 1996 r., z zasiłku chorobowego korzystała od daty poprzedzającej datę rozwiązania stosunku pracy do 23 grudnia 1996 r., a od dnia 24 grudnia 1996 r. pobierała świadczenie rentowe, w dniu 1 kwietnia 1994 r. nie pozostawała w zatrudnieniu, gdyż umowa na czas kampanii od jesieni 1993 r. uległa rozwiązaniu z dniem 18 marca 1994 r. Powódka Helena K. świadczyła pracę do 30 maja 1980 r., od dnia 24 maja do 23 listopada 1980 r. przebywała na zwolnieniu le-

karskim, a rentę inwalidzką pobiera od dnia 24 listopada 1980 r., ponownie w ramach umów o pracę sezonową pracowała do 31 marca 1983 r. Powódka Krystyna I. pracowała do 20 czerwca 1986 r., z zasiłku chorobowego korzystała od 19 czerwca do 15 grudnia 1986 r., a od dnia 16 grudnia 1986 r. pobiera świadczenie rentowe.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał, iż powódki nie są osobami uprawnionymi do nieodpłatnego nabycia akcji w rozumieniu art. 2 pkt 5 lit. a i c ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118, poz. 561 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisami przez uprawnionego pracownika należy rozumieć osobę będącą w dniu wykreślenia z rejestru komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego pracownikiem tego przedsiębiorstwa, bądź osoby, które przepracowały co najmniej 10 lat w tym przedsiębiorstwie, które zostało następnie sprywatyzowane przez wniesienie do spółki, a rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę, albo z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.). Co prawda, wszystkie powódki przepracowały u strony pozwanej do dnia 1 kwietnia 1994 r. co najmniej 10 lat i przeszły (za wyjątkiem Waławy K. i Krystyny M.) na rentę, jednakże przyczyną rozwiązania stosunków pracy było zakończenie kampanii, na okres której umowy o pracę z powódkami były zawarte, a nie ich przejście na rentę. Przed datami rozwiązania umów powódki rozpoczęły korzystanie z zasiłków chorobowych, jednak nie można dopatrzeć się żadnego związku między rozwiązaniem umów o pracę, a ich przejściem na rentę. Również stosunek pracy powódki Waławy K. uległ rozwiązaniu z końcem kampanii, a nie ze względu na jej przejście na wcześniejszą emeryturę. Powódka otrzymała emeryturę od dnia 16 października 1991 r., podczas gdy rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło 19 kwietnia 1991 r. Natomiast powódce Krystynie M. rentę inwalidzką przyznano dopiero od dnia 24 grudnia 1996 r. W dniu wykreślenia przedsiębiorstwa państwowego z rejestru, tj. w dniu 1 kwietnia 1994 r., nie była jego pracownikiem, bowiem umowa o pracę zawarta na czas trwania kampanii uległa rozwiązaniu 18 marca 1994 r. Sąd Okręgowy podkreślił, iż znane mu jest stanowisko, że w przypadku rozwiązania umowy o pracę na skutek upływu okresu pobierania zasiłku chorobowego, gdy następnie została

pracownikowi przyznana renta inwalidzka, istnieje związek między rozwiązaniem stosunku pracy, a przejściem na rentę, co uprawnia pracownika do odprawy rentowej. Sąd Okręgowy zna także wykładnię, iż pracownik ma prawo do odprawy rentowej w przypadku rozwiązania stosunku pracy wskutek upływu okresu, na jaki umowa o pracę była zawarta, w sytuacji gdy zaczyna chorować przed datą rozwiązania umowy i choruje nieprzerwanie, uzyskując następnie rentę inwalidzką. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, taka interpretacja istnienia związku nie może mieć zastosowania w sprawie, bowiem przepisy ustawy o komercjalizacji należy stosować ściśle jako przepisy płacowe, a zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że rozwiązanie łączących stronę pozwaną z powódkami umów o pracę nie nastąpiło wskutek ich przejścia na rentę lub emeryturę.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 1 lutego 2000 r. [...] oddalił apelację powódek. Uznał, że zgodnie z art. 2 pkt 5 lit. a ustawy o komercjalizacji, przez pracowników uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji rozumie się osoby będące pracownikami w dniu wykreślenia z rejestru przedsiębiorstwa państwowego przekształconego w spółkę. Pracownikami tego przedsiębiorstwa państwowego zgodnie z art. 2 pkt 5 lit. c ustawy są osoby, które przepracowały w przekształcanym przedsiębiorstwie co najmniej dziesięć lat, a rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę albo z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. Przepisy te określają zatem kryteria, którym musi odpowiadać pracownik, aby spełnić warunki do uznania go za uprawnionego do nieodpłatnego nabycia akcji komercjalizowanego przedsiębiorstwa. Trafne jest stanowisko skarżących, iż dla rozstrzygnięcia sprawy znaczenie ma interpretacja użytego przez ustawodawcę sformułowania „rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę”. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, użycie takiego określenia nie było przypadkowe i powoduje zacieśnienie kręgu uprawnionych pracowników do osób, z którymi rozwiązanie stosunku pracy w przekształcanym przedsiębiorstwie było następstwem uzyskania uprawnień emerytalno-rentowych. Bez znaczenia jest okoliczność, czy rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w wyniku dwustronnego oświadczenia woli (porozumienia stron), czy też jednostronnego oświadczenia woli (wypowiedzenia stosunku pracy bądź jego rozwiązania bez wypowiedzenia, np. z powodu upływu okresu pobierania zasiłku chorobowego), czy wre-

sztanie rozwiązania z upływem okresu, na który umowa o pracę została zawarta, lub jej rozwiązania wskutek zakończenia pracy, dla wykonania której była zawarta. Istotne jest natomiast, aby rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia pracownika na emeryturę lub rentę. Jest to określenie równoznaczne z pojęciem „na skutek” („w rezultacie”, „z powodu”, „w wyniku”, „z przyczyny”, „w następstwie”). Nie chodzi tu zatem o jakikolwiek związek rozwiązania stosunku pracy z przejściem pracownika na emeryturę lub rentę, czyli pewien stosunek powiązania (łącznie, spójności, oddziaływania, wpływania na siebie), lecz o ściśle określone następstwo. W przepisach zdarzeniem tym jest nabycie przez pracownika uprawnień emerytalno-rentowych, a następstwem tego stanu rzeczy rozwiązanie łączącego pracownika i pracodawcę stosunku pracy. Sąd Apelacyjny powołał poglądy wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 8 grudnia 1993 r. I PRN 111/93, OSNCP 1994 r. z. 12, poz. 243) dotyczące prawa do odprawy emerytalno-rentowej w sytuacji, gdy rozwiązanie stosunku pracy nie zbiegało się w czasie z nabyciem prawa do emerytury lub renty. Według tej wykładni, „związek” między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury lub renty może mieć nie tylko charakter przyczynowy i czasowy, ale także funkcjonalny. Posługując się pojęciem „związku”, w tych przypadkach ustawodawca pozostawił większą swobodę organom orzekającym w zakresie obejmowania prawem do odprawy także tych pracowników, u których rozwiązanie stosunku pracy nie zbiega się ściśle w czasie z nabyciem prawa do świadczenia emerytalno-rentowego. W przeciwnym razie ustawodawca posłużyłby się formułą prawną, wymagającą na przykład, by rozwiązanie stosunku pracy następowało „z powodu” (z przyczyny) nabycia prawa do emerytury lub renty. Odprawa emerytalno-rentowa jest jednak świadczeniem wynikającym wprost z przepisów prawa pracy i jako taka ma zupełnie inny charakter niż uprawnienie do nieodpłatnego nabycia akcji. Trafne jest więc stanowisko Sądu pierwszej instancji, że w sprawie nie ma zastosowania taka interpretacja. Przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji zawierają więc surowsze kryteria warunkujące uznanie pracownika komercjalizowanego przedsiębiorstwa za osobę uprawnioną do nieodpłatnego nabycia akcji. Niesporne jest, że powódki (za wyjątkiem Wacławy K. i Krystyny M.) w trakcie trwania umów o pracę zachorowały i bezpośrednio po upływie okresu pobierania zasiłku chorobowego uzyskały prawo do świadczeń rentowych. Niesporne jest rów-

nież, że umowy o pracę uległy rozwiązaniu w czasie pobierania zasiłków chorobowych, a prawo do renty powódki uzyskały po upływie kilku miesięcy od daty ustania stosunków pracy. W tej sytuacji należy uznać, że rozwiązanie łączących strony stosunków pracy nie nastąpiło wskutek przejścia powódek na rentę, bowiem ustanie tych stosunków nie było następstwem (wynikiem, rezultatem, skutkiem) uzyskania przez nie uprawnień do świadczeń rentowych, lecz poprzedziło uzyskanie tych uprawnień i nastąpiłoby niezależnie od ich uzyskania. Tym samym przejście powódek na rentę nie stanowiło podstawy (przyczyny) rozwiązania umów o pracę. Przedstawione rozważania odnoszą się również do powódki Wacławy K., z tym że wiek 55 lat, uprawniający ją do wcześniejszej emerytury, osiągnęła dopiero w dniu 5 lipca 1991 r., a stosunek pracy uległ rozwiązaniu z dniem 19 kwietnia 1991 r. Przyczyną rozwiązania stosunku pracy nie może być przejście pracownika na emeryturę w sytuacji, gdy pracownik nie spełnia warunków do jej uzyskania na skutek nieosiągnięcia stosownego wieku. Sąd Apelacyjny za trafne uznał stanowisko Sądu pierwszej instancji, że powódka Krystyna M. nie nabyła prawa do nieodpłatnego nabycia akcji, bowiem nie spełniła warunku, o którym mowa w art. 2 pkt 5 lit. a ustawy o komercjalizacji, wymagającego zatrudnienia pracownika w przedsiębiorstwie państwowym w dacie jego wykreślenia z rejestru (w przypadku pozwanej Spółki 1 kwietnia 1994 r.). Niesporne jest, że umowa o pracę z tą powódką uległa rozwiązaniu z dniem 18 marca 1994 r. Do tej powódki nie może mieć zastosowania art. 2 pkt 5 lit. c ustawy o komercjalizacji, gdyż wymaga on rozwiązania stosunku pracy wskutek przejścia pracownika na emeryturę lub rentę po przepracowaniu w przekształcanym przedsiębiorstwie co najmniej dziesięciu lat. Wskazuje to, że stosunek pracy musi w takim przypadku ustać ze wskazanych w nim przyczyn przed datą wykreślenia tego przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw państwowych (czyli w przypadku pozwanej Spółki przed dniem 1 kwietnia 1994 r.). Tymczasem skarżąca prawo do świadczenia rentowego uzyskała dopiero w dniu 24 grudnia 1996 r., a więc w czasie, gdy strona pozwana posiadała już status spółki akcyjnej. Takiej wykładni nie można zarzucić naruszenia zasady równości wobec prawa, wyrażonej w art. 32 Konstytucji. Zasada ta nie oznacza bowiem jednakowego traktowania wszystkich obywateli, lecz odnosi się do równego traktowania grup społecznych charakteryzujących się tymi samymi cechami. Skoro zaś ustawodawca ustanowił kryteria, których spełnienie warunkuje

nabycie określonego uprawnienia, wyłączył tym samym z grupy osób uprawnionych pracowników kryteriów tych niespełniających.

Kasację od tego wyroku wniosły powódki. Zarzuciły naruszenie art. 2 pkt 5 ustawy o komercjalizacji w związku z art. 32 Konstytucji. Zdaniem powódek wykładnia sformułowania, stanowiącego że rozwiązanie stosunku pracy następuje “wskutek” przejścia na emeryturę lub rentę wymaga uwzględnienia celów ustawy. Sąd Apelacyjny przyjął, że pojęcie to oznacza wprowadzenie warunku istnienia związku przyczynowo-czasowego między rozwiązaniem umowy o pracę, a uzyskaniem emerytury (renty). Zdaniem powódek, nie uwzględnia to wykładni funkcjonalnej, która w powiązaniu z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa, prowadzi do wniosku, że prawo do nieodpłatnego nabycia akcji powinno przysługiwać pracownikom, którzy pomnożyli majątek prywatyzowanego przedsiębiorstwa i nie są zdolni do pracy. Przy uwzględnieniu tego dla spełnienia analizowanej przesłanki wystarczające jest, by powódki po zakończeniu pracy u strony pozwanej nie podjęły innej pracy ze względu na przejście na emeryturę (rentę), co z reguły było poprzedzone chorobą. Zdaniem powódek, brak jest podstaw do „wręcz” dyskryminującego ich traktowania z uwagi na charakter ich umów o pracę. Gdyby nie okresowy charakter zatrudnienia, to zostałyby uznane za spełniające przesłanki do nabycia akcji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rację mają Sądy obu instancji, że art. 2 pkt 5 lit. c ustawy o komercjalizacji należy interpretować ściśle. Przepis ten wprawdzie nie jest przepisem płacowym (choćby pośrednio), gdyż nie kształtuje przesłanek prawa do wynagrodzenia (innego podobnego świadczenia). Jest natomiast przepisem, który ustanawia przesłankę szczególnego przywileju związanego ze świadczeniem w przeszłości pracy na podstawie stosunku pracy. Z tego więc względu musi być interpretowany ściśle, a nawet restrykcyjnie. Sądy obu instancji (zwłaszcza Sąd drugiej instancji) słusznie w pierwszym rzędzie przeprowadziły językową interpretację tego przepisu. Nie można bowiem - tak jak wywodzą powódki w kasacji - przejść od razu do wykładni funkcjonalnej, niepoprzedzonej wykładnią językowo-logiczną. Zwrócić też należy uwagę na to, że Sądy słusznie uwzględniły w wykładni językowej kontekst systemowy, nawiązując

do innych przepisów regulujących podobne instytucje prawne (przejście pracownika na emeryturę lub rentę jako przesłankę odpraw). Całkowicie prawidłowe jest zwrócenie przez Sądy uwagi na odmiennność wskazanych regulacji w warstwie językowej i wniossek, że skoro ustawodawca używa różnych zwrotów językowych, to powinno to oznaczać odmienną regulację prawnej. Sąd Najwyższy podziela podstawowy wniosek wynikający z tej wykładni, że ustawodawca, posługując się w art. 2 pkt 5 lit. c ustawy o komercjalizacji zwrotem językowym, iż rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę uznał konieczność wystąpienia związku przyczynowego i czasowego między tymi zdarzeniami. Sąd drugiej instancji w tym zakresie dokonał więc prawidłowej analizy tego przepisu z odwołaniem się do adekwatnych poglądów utrwalonego orzecznictwa w zakresie prawa do odprawy emerytalnej (rentowej). Można tylko dodatkowo stwierdzić, że taką samą interpretację przedstawił Sąd Najwyższy w niepublikowanym dotychczas wyroku 20 kwietnia 2001 r., I PKN 373/00, stwierdzając, że do nabycia prawa do nagrody jubileuszowej na podstawie § 9 zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1989 r. w sprawie ustalenia okresów pracy i innych okresów uprawniających do nagrody jubileuszowej oraz zasad jej obliczania i wypłacania (M.P. Nr 44, poz. 358) konieczny jest związek przyczynowy między rozwiązaniem umowy o pracę a przejściem na rentę. Orzeczenie to wskazuje, że § 9 zarządzenia z dnia 23 grudnia 1989 r. posługuje się zwrotem językowym “w razie rozwiązania stosunku pracy z powodu przejścia na emeryturę lub rentę”, a więc wprowadza wymaganie istnienia związku przyczynowego między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę (rentę), odmiennie niż przepisy dotyczące odpraw emerytalnych lub rentowych. Jest to regulacja analogiczna do art. 2 pkt 5 lit. c ustawy o komercjalizacji.

Wobec niebudzącej wątpliwości wykładni językowej w zasadzie nie powinno się przystępować już do wykładni funkcjonalnej (lub raczej systemowej) jak proponują powódki w kasacji. Nie może ona bowiem zmienić jednoznacznego brzmienia przepisu. A więc nie jest możliwa zaproponowana w istocie w kasacji próba współstosowania art. 32 ust. 1 Konstytucji przez taką wykładnię art. 2 pkt 5 lit. c ustawy o komercjalizacji, aby nie naruszała ona konstytucyjnej zasady równości wobec prawa. Powstaje natomiast konieczność oceny, czy art. 2 pkt 5 lit. c ustawy o komercjalizacji (rozumiany jako różnicujący sytuację określonych w nim podmiotów ze względu na

sposób powiązania przejścia na emeryturę lub rentę z rozwiązaniem stosunku pracy) nie jest sprzeczny z tą zasadą konstytucyjną. Słusznie Sąd drugiej instancji stwierdził, że o naruszeniu zasady równego traktowania można mówić wówczas, gdy przepis prawa w sposób nieusprawiedliwiony (nieracjonalny) różnicuje sytuację prawną podmiotów posiadających te same cechy istotne (relewantne - por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2000 r., K 12/00, OTK 2000 r. nr 7, poz. 255 i wskazane tam orzeczenia). Nie narusza więc zasady równości usprawiedliwione i racjonalne zróżnicowanie (dyferencjacja) sytuacji prawnej podmiotów ze względu na różniącą je cechę istotną. Powódki w kasacji twierdzą, że prawo do nieodpłatnego nabycia akcji jest związane z wkładem pracowników w pomnożenie majątku prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Jest to pogląd co najmniej wątpliwy. Trudno bowiem ocenić, jakimi przesłankami kierował się ustawodawca, przyznając niektórym byłym pracownikom to prawo, a innym go odmawiając. W każdym razie uprawnienie to powiązał z określonym stażem pracy, a nie z wkładem w pomnożenie majątku przedsiębiorstwa (nie ma żadnych przesłanek związanych ze sposobem wykonywania obowiązków pracowniczych, ich rezultatem, zajmowanym stanowiskiem, itp.). Ustawodawca niewątpliwie uznał natomiast za cechę istotną przyczynę rozwiązania stosunku pracy. Niejako wyróżnił pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn dotyczących pracodawcy lub z powodu przejścia na emeryturę (rentę). Ustawodawca ocenił więc, że istotną cechą jest rozwiązanie stosunku pracy z tych dwóch przyczyn niezależnych od pracownika, w odróżnieniu od sytuacji, gdy nastąpiło ono z innych powodów. W tym aspekcie należy zauważyć, że stosunki pracy powódek ustały (rozwiązały się) ze względu na zakończenie wykonywania pracy, na okres której były zawarte umowy. Taka przyczyna rozwiązania tych umów nie jest niezależna od pracownika w tym znaczeniu, że wynika z samego ukształtowania charakteru umowy w zgodnych oświadczeniach woli obu stron stosunku pracy złożonych w chwili zawarcia umowy. Przede wszystkim przy takich umowach między ich rozwiązaniem a nabyciem prawa do emerytury (renty) nie występuje związek przyczynowy. Jest to w istocie tylko związek czasowy (następstwo) o przypadkowym charakterze. W każdym razie nie dlatego doszło do rozwiązania z powódkami umów o pracę, że nabyły uprawnienia emerytalne (rentowe). Zróżnicowanie sytuacji prawnej byłych pracowników z tego względu (rozwią-

zanie stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, a w każdym razie niezależnych od pracownika, w odróżnieniu od rozwiązania z innych przyczyn, z reguły dotyczących pracownika) jest racjonalne i usprawiedliwione, zwłaszcza przy uwzględnieniu, że prawo do nieodpłatnego nabycia akcji jest szczególnym przywilejem przyznanym przez ustawę. Nie jest bynajmniej tak, że zróżnicowanie to wynika wprost i wyłącznie z rodzaju umowy o pracę, w tym znaczeniu, że gdyby powódki były zatrudnione na podstawie umów o pracę na czas nie określony, to uzyskiwałyby prawo do nieodpłatnego nabycia akcji. Warunek istnienia związku przyczynowego między rozwiązaniem umowy o pracę, a przejściem na emeryturę lub rentę dotyczy bowiem także pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę na czas nie określony. Jeżeli więc rozwiązanie takiej umowy nie nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę (rentę), to były pracownik również nie nabywa prawa do nieodpłatnych akcji (choć mógł nabyć prawo do odprawy emerytalnej lub rentowej, tak samo zresztą jak powódki). Prowadzi to do wniosku, że art. 2 pkt 5 lit. c ustawy o komercjalizacji nie narusza konstytucyjnej zasady równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji). Gdyby wrócić w tym miejscu do wykładni tego przepisu w kontekście zarzutów kasacji, to należałoby uznać też, że współstosowanie art. 32 ust. 1 Konstytucji nie prowadziło do interpretacji odmiennej od wynikającej z brzmienia przepisu.

Z tych względów kasacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 393¹² KPC.

=====